

Financováno
Evropskou unií

Konsorcium nevládních organizací
pracujících s migranty

socio.factor
sociální firma | výzkum a vzdělávání | služby

IntegraPolis: budoucnost integrace ve městech

Shrnující dokument

Co jsme v projektu zjistili a co jsme se naučili?

CZ.03.03.01/00/23_057/0005391

Autoři:

Daniel Topinka

Ondřej Valenta

Ondřej Král

Andrea Krchová

Tereza Vítková

Blanka Tollarová

Helena Topinková

Název projektu:

IntegraPolis: budoucnost integrace ve městech

CZ.03.03.01/00/23_057/0005391

Rok zpracování: 2026

Tvoříme odolné město, které zůstává domovem

IntegraPolis: Budoucnost integrace ve městě

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty, z.s.
Lublaňská 5/57, Praha 2
www.migracnikonsorcium.cz • tel.: +420 777 231 668

SocioFactor s.r.o.
Daliborova 631/22, Ostrava–Mariánské Hory
www.sociofactor.eu • tel: +420 776 688 477

Obsah

Úvod: O jaký dokument jde

1. S čím jsme do projektu vstupovali
2. Jak jsme postupovali a co jsme testovali
3. Co jsme zjistili
4. Jak se prototyp během projektu proměnil
5. Co se podařilo ověřit - a co zatím ne
6. Co jsme se naučili a co nás překvapilo
7. Výstupy projektu a jejich využití
8. Co z toho plyne dál

Závěr

Úvod: O jaký dokument jde

Tento dokument shrnuje, co jsme při návrhu a testování přístupu IntegraPolis zjistili a co jsme se během projektu naučili. Zaměřuje se na inovační cestu, kterou jsme prošli: tedy s jakými předpoklady jsme do projektu vstupovali, co jsme ve třech lokalitách zkoušeli, co se osvědčilo, kde jsme narazili na limity a jak se na základě zkušenosti změnila výsledná podoba prototypu.

Vycházíme z analytických a designových výstupů z Prahy 10, Olomouce a Hradce Králové, z popisu prototypu, syntézy zkušeností a ze závěrečné týmové reflexe. U tvrzení proto rozlišujeme mezi tím, co jsme prakticky ověřili v průběhu projektu, a tím, co zatím zůstává k dalšímu ověřování při budoucím použití našeho přístupu.

Popis zkušeností z Prahy 10, Olomouce a Hradce Králové není hodnocením kvality integrační politiky jednotlivých měst. Každá lokalita měla jiné podmínky, priority a zkušenosti, a právě tato odlišnost byla pro projekt zdrojem poznání. Cílem nebylo města mezi sebou porovnávat ani je posuzovat podle jednotného měřítka.

Klademe si zde otázku:

Co dnes víme o zavádění lokální integrační politiky díky tomu, že jsme IntegraPolis skutečně vyzkoušeli ve třech odlišných městských kontextech - a co bychom při dalším jeho použití udělali jinak?

1. S čím jsme do projektu vstupovali

1.1 Výchozí situace a výzva ke změně

Integrace cizinců se odehrává v konkrétních městech a obcích: ve školách, při hledání bydlení a práce, ve veřejných službách i v každodenním kontaktu s institucemi. Způsob, jakým je téma na místní úrovni uchopeno, se mezi obcemi přirozeně liší. Liší se rozsah dostupných dat, nastavení spolupráce mezi aktéry i míra, v jaké je téma provázáno s běžnými procesy města.

Výchozí výzvu jsme proto nevnímali jako hledání jediné chybějící služby. Zaměřili jsme se na to, jak podpořit fungování místního integračního ekosystému jako celku: vytváření společného obrazu situace, spolupráci aktérů na společném směru a převod nalezených priorit do běžných procesů města.

Výchozí výzva ke změně

Jak podpořit město a jeho partnery v přechodu od dílčích a různě provázaných aktivit k systematictějšímu, datově podloženému a meziodborově koordinovanému řízení integrace?

1.2 Pracovní předpoklad a metodické ukotvení

Do projektu jsme vstupovali s předpokladem, že samotné vytvoření strategie nebo metodiky změnu nezajistí. Potřebovali jsme proto vytvořit proces, který by místním aktérům pomohl porozumět situaci, představit si žádoucí budoucnost a převést ji do konkrétních kroků.

Tuto logiku shrnujeme jednoduše: porozumět - představit si - převést - udržet.

IntegraPolis proto propojuje tranzitivní design, participativní metody, práci s budoucností, mapování ekosystému místních aktérů a princip interkulturního mainstreamingu, tedy promítání různorodosti obyvatel do běžných politik, služeb a rozhodovacích procesů města. Smyslem nebylo vytvořit jednu „správnou“ sadu společných workshopů, ale ověřit proces, který lze přizpůsobit místnímu kontextu.

V čem spočívá inovace IntegraPolis?

IntegraPolis propojuje data, zkušenosti lidí a institucí, práci s místním ekosystémem a scénáře budoucnosti do jednoho procesu řízené změny. Cílem je, aby místní aktéři nevytvořili jen výstup, ale společně si vyjasnili směr, převzali za něj odpovědnost a promítli jej do konkrétních kroků, jimž se budou dále věnovat. Společná je logika procesu; jeho provedení se přizpůsobuje podmínkám každého města.

2. Jak jsme postupovali a co jsme testovali

Prototyp jsme testovali v Praze 10, Olomouci a Hradci Králové. Lokality se lišily zkušeností s tématem, strukturou a vazbami místních aktérů, způsobem institucionálního ukotvení i dostupností dat. Právě tato rozmanitost se později stala jedním z nejdůležitějších zdrojů našeho učení.

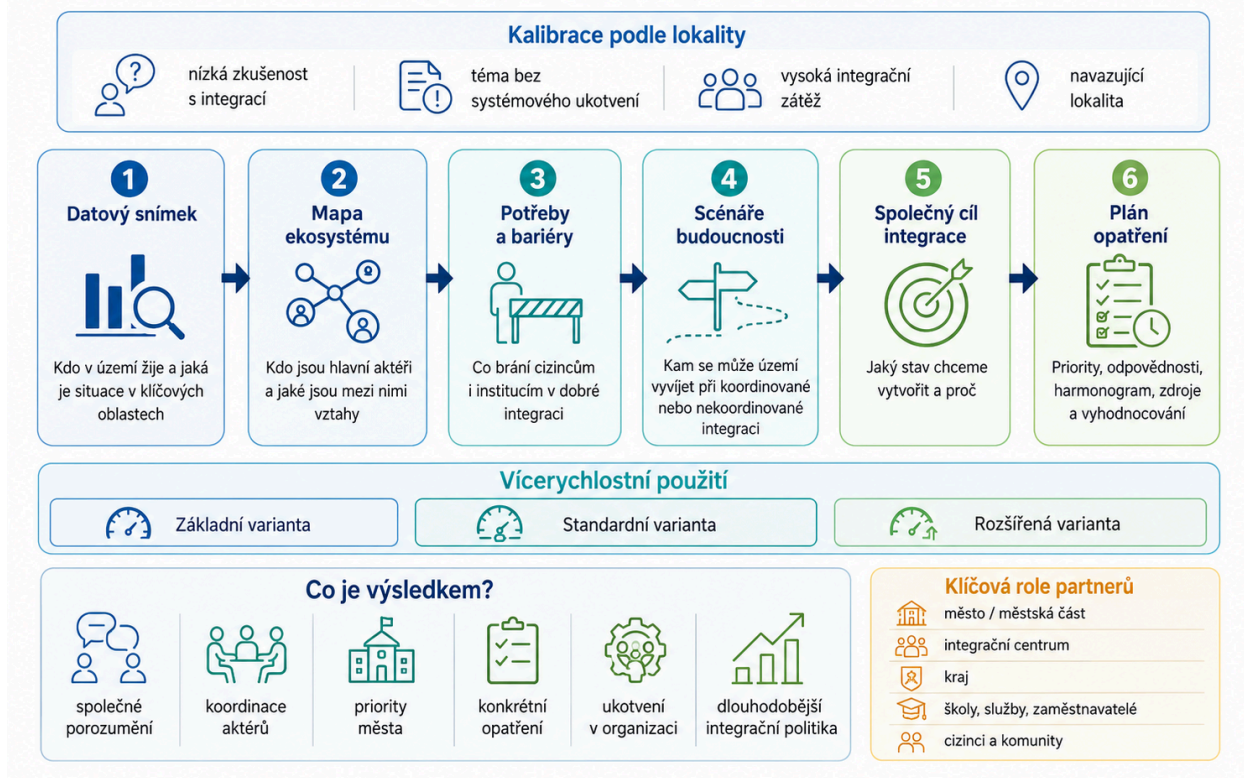
Lokalita	Výchozí situace	Co nám umožnila ověřit
Praha 10	Městská část s vysokým podílem cizinců, silným školským tématem a hustou sítí odborných organizací.	Jak provázat existující odborné kapacity s fungováním úřadu a strategickými dokumenty.
Olomouc	Město s více pohledy aktérů na roli města a kraje v integraci.	Jak podpořit společnou debatu o roli města a kraje a propojit různé pohledy místních aktérů.
Hradec Králové	Město s více probíhajícími integračními aktivitami a různými zkušenostmi aktérů s jejich koordinací.	Jak podpořit převod různých zkušeností do společného cíle a priorit.

2.1 Procesní páteř prototypu

Procesní páteř představuje společné jádro IntegraPolis, které propojuje šest navazujících kroků od porozumění místní situaci až k návrhu konkrétních kroků a jejich postupnému ukotvení. Schéma je ale potřeba číst jako řízenou změnu, nikoli jako závazný lineární postup. V praxi se jednotlivé fáze mohou překrývat, některé je potřeba zopakovat nebo se k nim vrátit a jejich rozsah se mění podle zkušeností, kapacit, vztahů mezi aktéry i dostupnosti dat v lokalitě. Zatímco někde lze rychleji navázat na existující strategie, spolupráci a místní znalost, jinde je nejprve potřeba více času věnovat vytvoření společného obrazu situace, vyjasnění rolí a budování důvěry. Posláním prototypu proto není přistupovat k obcím podle jednoho postupu, ale nabídnout jim společnou strukturu, která pomáhá propojit data, zkušenosti lidí a institucí, práci s budoucností a společné rozhodování.

IntegraPolis: ověřený prototyp pro tvorbu lokální integrační politiky

Jeden prototyp – různé adaptace podle místního kontextu

Obrázek 1: Procesní logika IntegraPolis - společné jádro, různé adaptace podle místního kontextu.

Poznámka: Kalibrační kategorie v horní části schématu popisují různé výchozí situace pro volbu rozsahu podpory. Nejsou hodnocením kvality práce města ani jeho obyvatel.

2.2 Jak testování probíhalo

Analytická část propojovala práci s daty, řešerše strategických dokumentů, identifikování aktérů a hloubkové rozhovory. Na ni navazovala participativní designová práce se scénáři budoucnosti, společným cílem a prioritami. V jednotlivých městech jsme zkoušeli různé způsoby práce s budoucností - od metafor a obrazů po novinové titulky z budoucnosti. Průběžná úprava metod nebyla odchylkou od projektu, ale samotnou podstatou prototypování.

V této fázi pro nás bylo klíčově zjistit, jak na nový styl práce budou reagovat aktéři integrace v jednotlivých lokalitách. Prvním úkolem bylo vymyslet scénáře workshopů, kde se měli aktéři poprvé setkat a podívat se na integraci cizinců na svém území jinak, tedy tak, aby se orientovali na budoucnost, aby se odstříhli od současných problémů, které řeší na každodenní bázi, ale současně, aby vnímali kontext dat, která jsme jim předložili.

Tento úkol jsme konzultovali se zkušeným designérem a navrhli jsme první variantu scénáře pro setkání v Olomouci (zde se workshopu zúčastnilo cca 20 osob), získali jsme tím první návrh, nad kterým jsme vedli diskusi. Otázky, které jsme si kladli:

- podařilo se nám vtáhnout stakeholdery do uvažování o integraci do budoucnosti?
- podařilo se nám je odpoutat od řešení jednotlivostí a urgencí tady a teď a povedlo se

je přenést do obecnější roviny uvažování?

- jak toto můžeme příště udělat lépe?
- podařilo se nám vzbudit zájem o téma a ochotu u participantů do té míry, aby téma považovali za důležité a byli ochotní mu věnovat pozornosti

V každé lokalitě (v Hradci Králové se zúčastnilo 15 osob, v Praze 10 30 osob) jsme vyzkoušeli trochu jiný formát prvního workshopu, neměnili jsme podstatu, ale chtěli jsme vidět, jak participant workshopu budou reagovat je jemné úpravy textu, vizualizace. Dílčími úpravami jsme měli k dispozici tři různé formáty scénářů, vizualizací a wordingu. Závěr z tohoto experimentu si odnášíme následující:

- můžeme být velmi odvážní, i publikum, které bychom mohli považovat za konzervativní se rádo nechá kreativními metodami přenést do budoucnosti.
- workshopy vedené technikami transitivního designu vyžadují velmi zkušené moderátory/moderátorky
- do scénáře prvního workshopu je dobré zakomponovat část z analytické části designu, ve všech lokalitách tento úvod otevřel zajímavou diskusi, která navodila prostor pro diskusi, účastníci byli okamžitě zapojeni do aktivní práce. Neboť každý z nich mohl přispět tím, co ho oslovilo. Je potřeba si na tuto část nechat dostatek času.

Výstupem prvních workshopů jsou scénáře budoucnosti, se kterými se následně pracuje na dalším setkání.

II. workshop

I v této fázi testování jsme volili variantní provedení setkání s aktéry integrace. Pracovali jsme v menších skupinách a chtěli jsme se dozvědět, co bychom se scénáři měli v budoucnu dělat. Jak úvahy nad preferovanou budoucností převést do praktických kroků, jak udržet aktivní skupinu v čase, kdy aktéři nebudou mít podporu z projektu. Jak udržet ve vedení města potřebu téma integrace vnímat a řešit.

Stejně jako na předchozím workshopu jsme potřebovali dobře balancovat potřebu aktérů síťovat a zároveň odejít s pocitem dobře odvedené práce. Účastníci chtějí pracovat, nechtějí se scházet jen na “popovídání”, ale současně potřebují čas na neformální síťování, to je klíčový závěr druhého workshopu. v lokalitě potřebujeme vytvořit samostatnou skupinu, která bude ochotná se scházet i po skončení projektů a naším úkolem je, pokud vstupujeme do území, abychom tam od začátku vedli aktéry k následné samostatné práci. V tento moment vnímáme limit délky trvání projektu.

3. Co jsme zjistili

Následující zjištění vycházejí ze zkušenosti ze tří lokalit a ze závěrečné týmové reflexe. Neznamenají, že jsme prokázali dlouhodobý dopad na integraci. Popisují, co se při praktickém použití prototypu opakovaně ukázalo jako důležité pro návrh a řízení lokální změny.

1. Společné jádro, různé provedení podle místního kontextu

Jedním z hlavních poznatků je potřeba přizpůsobit provedení místní situaci. Tempo procesu

se mezi lokalitami lišilo: Praha 10 mohla v některých krocích navázat na již existující zkušenosti a vazby, zatímco v Hradci Králové a částečně v Olomouci bylo užitečné věnovat více prostoru vytvoření společného rámce. Výsledkem je vícerychlostní pojetí: společné jádro zůstává, ale rozsah analýzy, počet setkání i facilitační metody se přizpůsobují výchozí situaci a potřebám lokality.

2. Data a mapa vztahů mají hodnotu už jako společný základ diskuse

Datový snímek a mapa integračního ekosystému měly pro obce hodnotu už samy o sobě. Zpřehlednily počet a strukturu cizinců, ukázaly vazbu na školy a služby a pomohly pojmenovat, kdo v území působí a jaké role jednotliví aktéři mají. Tím doplnily zkušenostní pohled aktérů o společně sdílený datový základ a podpořily konkrétnější diskusi o dalším postupu.

3. Analýzu potřeb a návrh řešení je potřeba pevněji propojovat

V rozhovorech a mapování jsme získali velké množství informací o potřebách i představách o žádoucím stavu. Ne všechna zjištění se automaticky promítla do následné designové práce. V týmové reflexi jsme si proto všimli, že mezi oběma fázemi potřebujeme vytvořit viditelnější návaznost. Pro další použití chceme zjištění důsledněji převádět do designových výzev, scénářů, priorit a opatření.

4. Zapojení lidí s migrační zkušeností je potřeba plánovat od začátku

V Olomouci a Hradci Králové bylo náročnější získat dostatek přímých výpovědí lidí s migrační zkušeností. V lokalitách, kde projektový tým neměl vybudované vztahy, vyžadovalo jejich zapojení více času a důvěryhodné místní prostředníky. Pokud se přímou zkušenost podaří zachytit jen omezeně, mohou v diskusi přirozeně převážet témata, která jsou bližší institucím. Zapojení lidí s migrační zkušeností je vhodné plánovat jako samostatnou a rovnocennou část procesu od jeho začátku.

5. Práce s budoucností se osvědčila, pokud se přizpůsobí konkrétní skupině

Scénáře budoucnosti patřily v závěrečné reflexi k dobře hodnoceným prvkům prototypu. Pomáhaly účastníkům vystoupit z každodenní operativy, mluvit o možných důsledcích různých variant vývoje, včetně zachování současného stavu, a hledat společný směr. Zároveň jsme poznali, že pro část účastníků je přechod k abstraktnější práci náročnější. Vyžaduje dobrou facilitaci, vhodně zvolenou techniku a někdy i více navazujících setkání.

6. Mandát obce, místní garant a regionální partneři významně ovlivňují podmínky pro pokračování procesu

Zaštítění obcí usnadňovalo zapojování dalších aktérů a posilovalo legitimitu procesu. Vedle formální podpory se jako důležité ukázalo také jasné určení místního garanta, možnost rozhodovat o využití výstupů a představa, kdo bude v tématu pokračovat po skončení projektu. Zkušenost zejména z Olomouce ukázala i význam regionálního rozměru: některé kompetence a možnosti koordinace přirozeně přesahují úroveň města. Při budoucím použití je proto užitečné zapojit kraj a podle místního kontextu také integrační centrum či jiného relevantního regionálního partnera.

7. Nejméně prostoru bylo pro ověření převodu do opatření a dlouhodobého ukotvení

Projekt se nejdále dostal v analytické a designové části. U společného cíle už bylo vidět, že aktéři dokážou samostatně třídit priority a diskutovat o rolích; v Olomouci to dobře ukázalo navazující setkání. Na plný plán opatření, odpovědnosti, harmonogram, vyhodnocování a

dlouhodobé ukotvení však zůstalo méně času. Právě tato vrstva proto zůstává důležitým tématem pro další ověřování při budoucím použití prototypu.

Co považujeme za hlavní posun

IntegraPolis je přizpůsobitelný postup, který má schopnost místní aktéry dovést od společného porozumění k převzetí odpovědnosti a ke konkrétním krokům podporujícím integraci.

4. Jak se prototyp během projektu proměnil

Prototyp se měnil hlavně tam, kde zkušenost z praxe zpochybnila naši původní představu. Nejpodstatnější změny shrnuje následující tabulka.

Na začátku	Co jsme zjistili	Jak jsme prototyp upravili
Představa jednoho obdobného postupu pro všechny lokality.	Lokality vstupují do procesu s různými podmínkami, zkušenostmi, kapacitami a rozdělením rolí.	Vznikla základní, standardní a rozšířená varianta a důraz na úvodní kalibraci.
Analytická a designová fáze na sebe měly přirozeně navázat.	Ne všechna zjištění o potřebách se při přechodu ke scénářům automaticky promítala do další práce.	Doplnili jsme požadavek na explicitní převod potřeb do designových výzev, priorit a opatření.
Dvě hlavní designová setkání mohou stačit.	U skupin s menší zkušeností s podobným typem práce bylo užitečné dát tématu více času a možnost se k němu vracet.	Pro další použití doporučujeme více kratších navazujících setkání podle potřeb lokality.
Hlavní jednotkou změny je město.	Koordinace služeb a některé kompetence přesahují hranice města.	Do modelu jsme výrazněji zahrnuli regionální rovinu: kraj a podle kontextu integrační centrum či jiného relevantního partnera.
Výsledkem je analytický a designový výstup.	Bez jasných odpovědností a vazby na běžné procesy je obtížnější na výstupy po skončení projektu navázat.	Podle rozsahu použití prototyp směřuje k prvním krokům, rámcovému plánu nebo plánu opatření a k postupnému ukotvení změny.

5. Co se podařilo ověřit - a co zatím ne

Při hodnocení jsme si hlídali rozdíl mezi praktickým ověřením použitelnosti a prokázáním dlouhodobého účinku. Projekt nebyl dlouhodoběji evaluován, a proto u některých oblastí můžeme mluvit jen o příznivých signálech nebo o pracovních předpokladech.

Oblast	Míra ověření	Shrnutí
Procesní logika šesti kroků	Ověřeno v rozsahu prototypu	Byla prakticky použita ve třech rozdílných lokalitách a vytvářela srozumitelnou cestu od analýzy ke společnému cíli.
Adaptabilita a vícerychlostnost	Ověřeno v rozsahu prototypu	Zkušenost z různých kontextů ukázala, že stabilní má být logika procesu, nikoli jednotná intenzita a jedna metoda.
Hodnota dat a mapy ekosystému	Ověřeno v rozsahu prototypu	Výstupy byly pro místní aktéry využitelné a pomáhaly vytvořit společný obraz situace.
Práce s budoucností	Podpořeno zkušeností	Scénáře byly užitečné pro strategickou diskusi a hledání společného směru; jejich přínos souvisel s kvalitou facilitace a předchozí zkušeností účastníků s podobným typem práce.
Místní spoluvlastnictví a mandát	Podpořeno zkušeností	Aktivní místní partner zvyšoval legitimitu a schopnost svolat aktéry; dlouhodobé pokračování však projekt systematicky nesledoval.
Implementace, institucionalizace a dlouhodobý dopad	Neověřeno v tomto projektu	Na plný plán opatření, ukotvení do běžného řízení a sledování dopadu nebyl dostatečný časový prostor.

6. Co jsme se naučili a co nás překvapilo

6.1 Co jsme se naučili o integraci a řízení změny

Lokální integrace je systémová agenda. Vedle jednotlivých služeb je proto užitečné pracovat také s rozdělením rolí, vztahy mezi aktéry a s tím, jak se téma promítá do běžného fungování města. Vytváření společného obrazu situace - data, mapa vztahů a pojmenované potřeby - přitom není jen přípravou na další práci. Je prvním krokem ke společnému rozhodování a plánování.

Změna potřebuje čas. Místní aktéři potřebují prostor, aby se k novému rámci mohli vracet a postupně jej používat ve vlastní diskusi. V Olomouci bylo při navazujícím setkání vidět, že po předchozí společné práci už nebylo nutné, aby projektový tým diskusi výrazněji směřoval - účastníci sami otevírali priority, role a možnosti dalšího postupu. Právě tento posun považujeme za důležitější než samotný počet uskutečněných workshopů.

6.2 Co jsme se naučili o designu sociální inovace

Prototypování znamená pracovat s nejistotou. Předem jsme nedokázali přesně určit, kolik scénářů použít, jakou techniku zvolit pro práci s budoucností nebo kolik setkání bude v konkrétním městě potřeba. Některé odpovědi vznikly až testováním. Je to ale přirozená součást prototypování: důležité bylo zkušenost zachytit, pojmenovat, co se osvědčilo méně, a další provedení podle toho upravit.

Současně se ukázalo, že přizpůsobení místnímu kontextu nemá znamenat ztrátu společného jádra. Měnit lze metody, tempo a rozsah. Zachovat proto chceme logiku postupu: společně porozumět situaci, pracovat s přímou zkušeností lidí, vytvořit společnou představu

budoucnosti a převést ji do odpovědností a kroků.

6.3 Co nás překvapilo

- Scénáře budoucnosti fungovaly lépe, než tým na začátku očekával. Přes počáteční nejistotu pomohly účastníkům třídit hodnoty a cíle a u citlivého tématu vytvořily prostor, v němž bylo snazší mluvit i o rozdílných pohledech a náročnějších otázkách.
- Datový snímek a mapa ekosystému měly větší samostatnou hodnotu, než jsme předpokládali. Pro některé aktéry představovaly první společně sdílený obraz toho, kdo v území žije a kdo se integraci věnuje.
- V Olomouci se během procesu rozvinula konkrétnější spolupráce aktérů, než bylo možné na začátku projektu předvídat. Ne všechny následné aktivity lze připsat projektu, zkušenost ale ukázala, že společný proces vytváří prostor pro další spolupráce.
- Největší výzvou bylo vytvořit dostatečný prostor pro přímé zapojení lidí s migrační zkušeností v lokalitách, kde projektový tým neměl vybudované vztahy.
- Během projektu se jasněji ukázala důležitost regionální úrovně. Některé otázky rolí a koordinace je proto užitečné řešit i s krajem a podle situace s integračním centrem či jiným regionálním partnerem.

7. Výstupy projektu a jejich využití

Výstupy projektu nevnímáme jen jako doklady uskutečněné práce. V jednotlivých fázích sloužily k tomu, aby se společné porozumění postupně měnilo v rozhodování. Vedle lokálních výstupů vznikly také metodické a syntézní dokumenty, které převádějí zkušenost ze tří měst do přenositelné podoby.

Výstup	Co přinesl / jak byl využit
Datové a situační snímky	Zpřehlednily strukturu cizinců a vazbu na místní služby; sloužily jako společný vstup pro diskusi s vedením města a dalšími aktéry.
Mapy integračních ekosystémů	Ukázaly aktéry, jejich role a vztahy a pomohly pojmenovat místa, kde lze místní spolupráci dále rozvíjet.
Přehled potřeb, bariér a designových výzev	Shromáždil zkušenosti institucí a v dostupném rozsahu také lidí s migrační zkušeností; vytvořil základ pro následnou designovou práci.
Scénáře budoucnosti, společné cíle a priority	Pomohly aktérům doplnit každodenní operativní pohled o dlouhodobější perspektivu a vytvořit sdílenou představu o žádoucím směru lokální integrace.
Návrhy prvních kroků, opatření a doporučení pro další postup	Převedly priority směrem ke konkrétnějším rolím a krokům; zároveň ukázaly, že převod do implementace potřebuje více času, jasné odpovědnosti a místní spoluvlastnictví.
Prototyp IntegraPolis, popis prototypu a syntéza zkušeností	Shrnují procesní páteř, podmínky použití, limity a varianty. Jsou základem pro budoucí použití a metodickou podporu v dalších lokalitách.
Tento shrnující dokument a krátké shrnutí projektu	Přenášejí zkušenost z prototypování: co jsme zjistili, co jsme změnili, co bylo ověřeno a co je potřeba ověřovat dál.

Zjištění jsme využívali už během projektu. Rozdílné tempo lokalit vedlo k vícerychlostnímu pojetí, zkušenost s náročnějším přímým zapojením lidí s migrační zkušeností k doporučení plánovat tuto práci od začátku, slabší návaznost mezi částí analýzy a designu k jejich pevnějšímu propojení a omezený čas na implementaci k doporučení věnovat při budoucím použití více prostoru převodu priorit do konkrétních prvních kroků a opatření.

8. Co z toho plyne pro budoucí využití

Při budoucím použití IntegraPolis nemá znamenat kopírování jednoho scénáře. Smyslem je zachovat stabilní změnovou logiku a současně ji flexibilně přizpůsobovat místní situaci. Zkušenost z projektu lze shrnout do tří prvků: je potřeba určit, co už považujeme za stabilní jádro, co je nutné kalibrovat a co je potřeba dál ověřovat.

Stabilní jádro	Co vždy přizpůsobit	Co dál ověřovat
Úvodní porozumění lokalitě a mandátu; data a vztahy; potřeby a bariéry; práce s budoucností a společným cílem; přechod k prvním krokům či opatřením.	Rozsah analýzy; zapojení komunit; počet a rytmus setkání; metody práce s budoucností; rozdělení rolí mezi městem a regionálními partnery.	Zda místní garant a jasný mandát vedou k pokračování po skončení podpory; jak nejlépe propojit potřeby s opatřeními; zda napojení na běžné strategické procesy vede k dlouhodobějšímu ukotvení.

Jak poznáme, že byl prototyp skutečně zaveden

Zavedení především znamená, že se změnil způsob, jak se s tématem pracuje. Za důležité znaky považujeme: město a aktéři mají základní data a známi jsou klíčoví aktéři; jsou pojmenované potřeby a určen místní garant; přítomná schopnost formulovat společný cíl a priority; podle rozsahu použití jsou převáděny do návrhu prvních kroků, rámcového plánu nebo opatření s odpovědnostmi; a ví se, jak bude v práci pokračovat po skončení externí podpory. Poslední dvě položky jsou současně oblastmi, které je vhodné při budoucím použití dále ověřovat.

Pravidlo pro budoucí použití

Přenositelný je především způsob práce: pochopit místní systém, společně si představit žádoucí budoucnost, převést ji do konkrétních kroků a postupně ji ukotvit v běžném fungování organizace.

Závěr

IntegraPolis nám umožnil prakticky vyzkoušet, jak může strukturovaný participativně-designový proces podpořit rozvoj lokální integrační politiky propojením dat, vztahů mezi aktéry, přímé zkušenosti, práce s budoucností a společného rozhodování. Zkušenost ze tří lokalit ukázala, že společná procesní logika je použitelná tehdy, když se nepřenáší mechanicky a přizpůsobuje se výchozí situaci a potřebám místního prostředí.

Nejdůležitější poučení je pro nás jednoduché. Podstatné je, aby si místní aktéři vytvořili společný obraz situace, dokázali se dohodnout na směru a postupně přebírali odpovědnost za další kroky. Projekt poskytl nejvíce zkušeností právě k analytické a designové části tohoto procesu. Dlouhodobé ukotvení, implementace opatření a dopad na fungování lokálního integračního systému zůstávají hlavními tématy pro další ověřování.

IntegraPolis v jedné větě

Porozumět místnímu systému - představit si budoucnost - převést do kroků - ukotvit.